

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет агротехнологій та екології
Кафедра Плодоовочівництва, виноградарства та біохімії

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«СЕЛЕКЦІЯ ТА НАСІННИЦТВО ПЛОДОВИХ ТА ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР»

(<http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=34>)

Викладач (і) к. с. г. н., Анна ШКІНДЕР-БАРМІНА
<http://www.tsatu.edu.ua/hb/people/shkinder-barmina-anna-mykolajivna-4/>

Кількість кредитів 4

Загальна кількість годин 120_

Загальний опис навчальної дисципліни

Анотація курсу. Дисципліна «Селекція та насінництво плодкових та овочевих культур» спрямована на удосконалення біологічної освіти та формування у здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр теоретичної бази для розуміння концептуальних засад селекції, пізнання закономірностей спадковості та мінливості і розуміння шляхів практичного застосування генетики як теоретичної основи селекції, а також формування у студентів знань та умінь з задач, методів і техніки селекції плодкових та овочевих культур, оцінки селекційного матеріалу за господарсько-біологічними показниками (за продуктивністю, стійкістю до несприятливих умов довкілля, до шкідників і хвороб, за якістю продукції, а також теоретичних і практичних основ насінництва).

Спеціалісти повинні розуміти методи створення нових сортів і гібридів та способах збереження їх переваг в умовах конкретного господарства.

Мета навчальної дисципліни «Селекція та насінництво плодкових та овочевих культур" є формування у студентів знань з наукових основ селекції плодкових та овочевих культур, виведення нових сортів і гібридів окремих культур, а також умінь і практичних навичок з планування і організації селекційного процесу та проведення сортовипробування і експертизи сортів та гібридів на відмітність, однорідність та стабільність.

Завдання. Передбачають опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з використанням методів створення вихідного матеріалу; з технології створення та формування сортів і гібридів, пристосованих до вирощування в господарствах різної форми власності, розмірів і глибини спеціалізації. Застосовувати методи оцінювання селекційних матеріалів на різних етапах селекційного процесу. Засвоївши дисципліну «Селекція та насінництво плодкових та овочевих культур» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальних та професійних компетентностей для складання програм і планів

створення нових сортів плодових та овочевих культур, а також методикою сортовипробування і порядком включення нових сортів і гібридів до Реєстру сортів рослин України, вирощування насінневого матеріалу, що зберігає сортову чистоту, біологічні та урожайні якості.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, які студент набуває в результаті вивчення дисципліни

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	Результати навчання (РН)
203 «Садівництво та виноградарство»	ЗК06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ФК01. Здатність обирати та використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин). ФК03. Здатність використовувати на практиці основні біологічні і агротехнологічні концепції, правила і теорії, пов'язані з плодовими, овочевими рослинами і виноградом. ФК08. Здатність використовувати факти і досвід новітніх сучасних досягнень у садівництві і виноградарстві.	РН08. Обґрунтовувати вибір оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єкта господарювання на підставі діючого податкового законодавства РН 9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття. РН12. Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насінневого та посадкового матеріалу плодоовочевих культур та винограду відповідно до встановлених вимог. РН14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування овоче-баштанної продукції та грибів відповідно до чинних вимог.

Орієнтовний перелік тем лекцій

1. Селекція плодових та овочевих культур як наука, мистецтво і галузь сільського господарства.
2. Поняття про сорт Еколого - географічна систематика рослин.
3. Джерела мінливості і шляхи створення поліморфізму в селекції плодових і овочевих культур.
4. Комбінативна мінливість. Підбір пар для схрещування. Віддалена гібридизація, методи подолання несхрещуваності.
5. Гетерозис його механізми і використання в селекції овочевих і плодових культур.
6. Організація й техніка селекційного процесу і місце в ньому сортовивчення.
7. Методи добору.
8. Організація насінництва в Україні і в світі. Насінництво овочевих культур.

Орієнтовний перелік тем практичних занять

1. Принципи розробки моделі майбутнього сорту
2. Визначення мінливості морфологічних та господарських ознак у сортів і гібридів сільськогосподарських культур.
3. Система оцінювання в сортовипробуванні
4. Методика і техніка проведення гібридизації.
5. Організація селекційного процесу овочевих (на прикладі капустяних рослин).
6. Організація селекційного процесу овочевих культур (на прикладі столових коренеплодів).
7. Методи оцінки селекційного матеріалу за основними показниками.
8. Організація селекційного процесу плодкових культур (на прикладі яблуні).

Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде неатестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на Освітньому порталі університеті.
- ✓ Через об'єктивні причини (наприклад, карантин, хвороба, участь у конференції, науковому проекті, міжнародному стажуванні) навчання може відбуватись в on-line формі на Освітньому порталі ТДАТУ з використанням системи Moodle або за посередництва інших інформаційно-комунікаційних платформ чи технологій за погодженням із викладачем курсу.
- ✓ Списування під час виконання контрольних заходів, диференційованого заліку та екзамену заборонені, зокрема із використанням мобільних гаджетів, комунікаційних засобів тощо.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік освітнього процесу.

Рекомендована література

1. Селекция и сортоизучение плодовых и ягодных культур/под ред. А.С. Татаринцева. М.: Колос,1981.367с.
2. Опалко А. І., Заплічко Ф. О. Селекція плодкових і овочевих культур. К.: Вища школа, 2000. 440 с.
3. Программа и методика селекции плодовых, ягодных и орехоплодных культур / под ред. Е. Н. Седова. Орел: ВНИИСПК, 1995. 502 с.
4. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур / под ред Е. Н. Седова. Орел: ВНИИСПК, 1999. 608 с.
5. Селекция плодовых растений: Пер. с англ. / Под ред. Х К. Еникеева. М.: Колос, 1981. 7060 с.
6. Мазур О.В., Мазур О.В., Лозінський М.В. Селекція та насінництво польових культур : навчальний посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 348 с.
7. Бороевич С. Принципы и методы селекции растений. М.:Колос,1984. -334с.

8. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І. Власенко В. А. Селекція та насінництво сільськогосподарських культур. К.: Вища школа, 2006, 463с.

9. Вавилов Н. И. Теоретические основы селекции. М.: Наука, 1987, 512с.

10. Гужов Ю. Л., Фукс А., Валичек П. Селекция и семеноводство культурных растений, - М.: Агропромиздат, 1991. 463 с.

11. Справочник по семеноводству / Н. В. Лобода, Б. А. Весна, М. М. Сирота и др. / К.: Урожай, 1991. 352 с..

12. Методика державної науково-технічної (кваліфікаційної) експертизи сільськогосподарських видів рослин на придатність до поширення в Україні (плодові, ягідні, горіхоплідні, субтропічні, виноград та шовковиця) Випуск п'ятий [Електронний ресурс] / [А.В. Андрющенко, А.В. Пількевич, Л.М. Глазачова та ін.]. — [видання друге, виправлене і доповнене]. — Режим доступу: <http://sops.gov.ua/uploads/files/documents/Methodiki/PSP/6.p>.

Гарант освітньої програми
к.с.-г.н., доцент

(підпис)

Ольга АЛЕКСЕЄВА